

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XXXI. De sollicita cura cogitationu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

omnes homines vult salvos fieri, & neminem vult perire? Sunt & alii qui ædificant super fundamentum hoc, aurum, argentum, & lapides preciosos, qui vehementer incipiunt, vehementius proficiunt, vehementissimè perficiunt, non attendentes quid caro possit, sed quid spiritus velit.

S E R M O XXXI.

De sollicita cura cogitationum.

Admonet nos beatus Benedictus (Fratres) sollicitos esse circa cogitationes nostras †, Sapientis utique consilium sequens, qui *omni custodia cor custodire* suadet ^a, quoniam ex ipso vita procedit. Tria igitur occurrunt genera cogitationum, à quibus multa sollicitudine cavere necesse sit eos qui convertuntur ad cor, & dignum Deo in semetipsis templum exhibere festinant. Sunt enim nonnullæ interdum cogitationes penitus ociosæ, & ad rem non pertinentes; quas tam facilè abjicere quam recipere facilè possit anima, dummodo sic secum habitans in corde suo, & adstans dominatori universæ terræ.

Sunt & aliæ cogitationes violentæ magis & fortius adhærentes, quæ videlicet ad necessitates naturæ pertinent, & quasi ex eodem adsumptæ limo, de quo & nos facti sumus, si paululum infederint, avelli nequeunt sine læsione & difficultate. Sæpe enim sic afficit nos cogitatio carnalis de cibo, de potu sive vestimento, ut vix eradicari queat de cordibus nostris: quod non aliud est, nisi quòd & ipsa limosa & viscosa quodammodo, limosam nihilominus & glutinosam invenerit terram. Non sine causa enim dictum est, hominem plasmatum non de terra qualibet, sed de limo ^b. Vide enim quam limosum sit corpus, quod ipsi quoque spiritui tam fortiter & penè indissolubiliter inhæret, ut vix cum multa afflictione possit aliquando separari. Quid ergo agendum cum limosa illa cogitatio mentem subierit? Planè exclamandum nobis est cum sancto Jacob ^c atque dicendum: *Ruben primogenitus meus non crescas; ascendisti enim cubile patris tui*. Ruben enim & carnalis atque sanguinea huiusmodi concupiscentia est: quæ tunc cubile nostrum ascendit, cum non solum memoriam tangit cogitatione, sed & ipsum voluntatis stratum ingreditur & polluit prava delectatione. Bene autem primogenitus noster dicitur appetitus ille carnalis, qui ab ipso nimirum initio vitæ nostræ in nobis pullulat, cum cætera vitæ processu temporis ex malitia mundi hujus variisque occasionibus contrahantur. Oportet ergo reprimere, quem extinguere non possumus appetitum: ut quam cito cubile nostrum ingreditur, crescere eum nullatenus patiamur, sed sub nobis sit, quemadmodum dicit Scriptura ^d: *Subter te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius*.

† Reg. cap. 7.
a Prov. 4. d

Tria cogitationum genera cavenda.

1. Ociose.

2. Limose i. e. corporis necessaria cõcernentes.

b Gen. 2. a

c Gen. 49. a*
Quomodo cogitationibus de cura corporis obviandum.

d Gen. 4. a

3. Cogitationes scilicet & immunda.

Quomodo haec propulsanda.

Quam sollicitè & vigilantè eis occurrendum.

Jam verò tertium cogitationum genus immundum nimis ac foetidum est, quod nec admittere quidem ulla ratione debemus, sed à longè præsentire foetorem, & tota virtute repellere, toto animo propulsare, & conversi statim ad gemitus, lachrymis atque suspiriis invocantes Spiritum, qui adjuvet infirmitatem nostram. Sic nimirum confusus abscedens non tam facile deinceps simile aliquid viriliter resistentibus nobis malignus hostis offerre vel afferre præsumet. Dico autem cogitationes illas immundas penitus ac foetidas, quæ ad luxuriam, ad invidiam & vanam gloriam pertinent, cæteraque vitia detestanda. Oportet enim si mundas conservare volumus animas nostras, adhuc longè agentibus cogitationibus huiuscemodi multa cum indignatione occurrere, & exufflare à nobis, ut nullus eis detur accessus. Et primum quidem genus cogitationum ociosarum, scilicet ad rem non pertinentium, lutum est, sed lutum simplex, id est, non inhærens nec fœtens, nisi forte diutius immoretur in nobis, & per incuriam ac negligentiam nostram in alterum genus cogitationum vertatur: quod quotidie experimur. Dum enim ociosa tanquam minima spernimus, ad turpia atque inhonesta dilabimur. Secundum verò cogitationum genus non lutum simplex, sed ut jam diximus, viscosum ac limosum est. Nam tertium quidem sic cavendum est, non tanquam lutum aut limus, sed tanquam immundissimum ac foetidissimum coenum.

S E R M O XXXII.

De verbis Apost. *Mihi pro minimo est, ut à nobis judicer, &c.* *

* *Alias, De triplici iudicio, proprio humano, & divino.*

a 1. Cor. 4. a

* b Ibid.

Tria iudicia; humanum, proprium & divinum.

c 1. Cor. 2. c

S Ie nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum **DEI** a. Minister Christi sic debet conversari, ut ex moribus exterioris hominis qui videtur, existimetur compositio interior animi qui videtur, ne vel ab alio vel à seipso possit iudicari, sed dicat cum eodem Apostolo b: *Mihi pro minimo est, ut à vobis judicer, aut ab humano die: sed neque me ipsum iudico: qui autem iudicat me, Dominus est.* In quibus verbis notanda sunt tria iudicia; humanum, suum cuiusque proprium, & divinum. Et humanum quidem potest iudicare de rebus exterioribus, quæ sensibus corporis percipiuntur; de interioribus vero non potest. Hinc enim scriptum est c, *Quis enim scit hominum quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis qui est in eo?* Quapropter de his quæ sunt in homine, potest iudicare spiritus hominis qui in ipso est, longè verò præstantius de his ipsis iudicat Deus, cuius necdum fatetur Apostolus evasisse iudicium, qui tamen jam humanum transcendisset, & proprium. Porro humanum contemnebat qui dicebat: *Mihi autem pro minimo est, ut à vobis judicer, aut ab humano die.* Sed neque proprium timebat qui dicebat: *Sed neque me ipsum iudico, nihil enim mihi conscius sum.* Solum ergo restabat divinum: de quo ait: *Qui autem iudicat me,*

Domi-